

EESTIMAA LINNADE JA VALDADE ÜLDKOGU

DEKLARATSIOON

Eesti riik on tugev siis, kui on tugevad kohalikud omavalitsused - linnad ja vallad. Siis saavad olla tugevad ka maakonnad, toimida terviklik omavalitsussüsteem ning tõhus regionaalpoliitika. Meie eesmärgiks on võimekad linnad, vallad ja maakonnad.

Me ei ole rahul poliitikaga, mille tulemusel kaovad maapiirkondadest töökohad, avalikud teenused ja seega lahkuvad ka inimesed. Selline olukord ei loo turvatunnet elukohavalikuteks ega laste sündimuse suurenemiseks.

Eesti poliitikutel seisavad täna kahe põhimõttelise valiku ees, kas leppida sellega, et elu suurel osal Eestimaast hääbub või kasutada ära võimalus kaasata kodanikuühiskonna ning linnade ja valdade ühine potentsiaal ja tahe Eesti riigi, rahvuse ja kultuuri püsimiseks ja arenguks igas Eesti maakonnas.

Tundes vastutust kogu Eesti elu kestvuse ja arengu ning juhtimiskorralduse demokraatliku toimimise eest, valib Eestimaa Linnade ja Valdade Üldkogu elamisväärselt, arenevat ja riigivõimu ning omavalitsuste toimiva partnerlusega Eesti tee.

Selleks tuleb koos seada selged ühised eesmärgid, konkretiseerida ülesanded, kavandada ressursid ja tagada demokraatlik juhtimiskorraldus. Tuleb kokku leppida selges ja ettepoole vaatavas, kogu Eesti elu ja arengut toetavas omavalitsus- ja regionaalpoliitikas.

Eesti linnad ja vallad esitavad senise ühekülgse omavalitsus- ja regionaalpoliitika kõrvale omapoolse alternatiivi. Vastupidiselt domineerivale tsentraliseerimise suunale tahame omavalitsusliku juhtimise, sealhulgas omavalitsuste koostöös toimuva maakonna omavalitsusliku juhtimise tugevdamist.

Eesti arengu võimalus ja kasutamata potentsiaal on maakondliku juhtimise tugevdamine nii, et maakonna omavalitsused on ühiselt olulistesse otsustusprotsessidesse kaasatud. Selleks esitame ettepaneku seadusandlikult sätestada linnade ja valdade koostöö ja ühine vastutus maakonna tervikliku arengu eest ning luua selleks võimalused maakonna elu ühiselt juhtida ja korraldada. See loob võimaluse terviklikumalt, strateegilises vaates kavandada ettevõtluse tugisüsteeme, pikaajalisi investeringuid, terviklikku hariduskorraldust ja muid elulisi küsimusi, mida on omavalitsustel otstarbekas teha ühiselt.

Peame vajalikuks leida keskvalitsuse ja omavalitsuste koostöös konsensus põhi-mõttelistes arengusuundades ning saavutada kokkulepped, mis võimaldavad:

1. Kodanikuühiskonna tugevdamist, kohalike omavalitsuste osakaalu, otsustusõiguse ja vastutuse suurendamist ühiskonnaelu juhtimisel ja korraldamisel alternatiivina senisele ressursi ja otsustusõiguse tsentraliseerimisele;
2. Kohalike omavalitsuste koostöös maakondade juhtimise ja omavalitsuste koostöö tugevdamist alternatiivina senisele killustatud ametkondlikule juhtimisele;
3. Selget ja jätkusuutlikku, Eesti kõikide piirkondade elu ja arengut toetavat omavalitsus- ja regionaalpoliitikat alternatiivina pealinnapiirkonnast kaugemal asuvate piirkondade hääbumisele;

4. Maakonnalinnade ja teiste tõmbekeskuste aktiivset kujundamist paikkonna arengumootoriks, mis toetab elu jätkusuutlikkust maal alternatiivina ühe või kahe keskusega Eestile;
5. Kohalike omavalitsuste tulubaasi taastamist, tugevdamist ja ümberkujundamist alternatiivina senisele kohaliku elu korraldamiseks ja arenguks vajaliku ressursi kärpimisele;
6. Kohalike omavalitsuste finantsautonoomia tugevdamist, sealhulgas kohalike maksude kehtestamise õiguse laiendamist, riiklikest maksudest osa suunamist kohalikesse eelarvetesse, üksikisiku tulumaksu ning maamaksu kujundamist tegelikeks kohalikeks maksudeks, alternatiivina kohapealse kogukonna õiguste ja vastutuse puudumisele eelarvetulude kujunemisel;
7. Euroopa Liidu uue eelarveperioodi 2014-2020 vahendite kavandamisel kohalike omavalitsuste ja maakondade arenguvajaduste ja ettepanekutega arvestamist;
8. Riigikogu alatise kohaliku omavalitsuse ja regionaalpoliitika komisjoni moodustamist, millel peab olema juhtiv roll tervikliku omavalitsus- ja regionaalpoliitika kujunemisel, alternatiivina strateegiliste küsimuste aruteluarveni puudumisele;
9. Keskvalitsuse ja omavalitsuste sisulist ja toimivat partnerlust probleemidele lahenduste leidmisel alternatiivina praegusele omavalitsuste osakaalu vähendavale valitsemiskorraldusele.

Probleemide lahendamisel peame oluliseks tugineda Eesti Vabariigi Põhiseaduse, omavalitsusharta, OECD ühtse valitsemiskorralduse raporti ja Riigikohtu lahendi põhimõtetele.

Deklareerime, et

Eestimaa Linnade ja Valdade Üldkogu, tunnetades oma vastutust Eestimaa elu arendamise eest kõigis maakondades, peab vajalikuks tuua ühiskonda senisest oluliselt enam partnerlust, koostööd ja sidusust ning kutsub poliitikuid mõistma, et Eesti arengu ja jätkusuutlikkuse huvides ei saa enam jätkuda elanike maapiirkondadest lahkumise ning perede Eestist lahkumise tendents, nõrgeneda maakonna tõmbekeskuste potentsiaal ja seeläbi maakonnad tervikuna.

Eestimaa Linnade ja Valdade Üldkogu, soovides kohalike omavalitsuste osakaalu ja omavalitsusliku juhtimise tugevnemist Eestis, esitab Riigikogule ja Vabariigi Valitsusele ettepanekud regionaalse-, maakondliku- ja kohaliku omavalitsuse juhtimiskorralduse, kohalike omavalitsuste ja maakondlike omavalitsusliitude staatuse ja ülesannete jaotuse ning nende rahastamiskorralduse ja omavalitsuste prioriteetide kohta Euroopa Liidu uueks eelarveperioodiks aastateks 2014-2020.

Usume jätkuvalt, et Eesti parlamendierakondadel on mõistmist ja ühist tahet ületada poliitilisi barjääre, riigimehelikult läbi arutada ja läbi rääkida alternatiivid, tehes sisulist koostööd omavalitsustega, kokku leppida Eesti tänasele olukorrale vastavas mõistlikus halduskorralduses ja regionaalarengu küsimustes.

Eestimaa Linnade ja Valdade Üldkogu teeb Eesti Linnade Liidu juhatusele, Eesti Maaomavalitsuste Liidu juhatusele ja maakondlike omavalitsusliitude juhatustele ülesandeks tegutseda ühiselt Üldkogu poolt toetatud põhimõtteliste arengusuundade ellu viimiseks.

Tallinnas, 31. märtsil 2012